

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího / oponenta

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): PhDr. Daniel Špelda, Ph.D.

Práci předložil(a): Simona Beranová

Název práce: Novověký obraz vědy – Galileo Galilei

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Název práce je poněkud matoucí – naznačuje, že by měl text měl pojednávat o tom, jak si myslitelé novověku představovali vědu, a to zejména Galilei. Přitom v úvodu charakterizuje Beranová záměr své práce jako „vystihnout nejvýznamnější Galileovy objevy a vynálezy“, dále se chce zabývat Galileovým životem, procesem, jeho metodologií vědy a jeho vztahem k tradici mechaniky etc. Ve druhé části se Beranová pokouší o nemožné – načrtnout na několika stranách povahu novověké vědy i sociokulturní kontext, v němž se rozvíjela. Další část se jmenuje Galilei – „Otec moderní astronomie a fyziky“: ve skutečnosti pojednává o procesu s Galileim. Čtvrtá část se jmenuje Dialog o dvou systémech světa, přesto v ní Beranová hovoří o Galileových objevech pomocí dalekohledu, které byly ovšem uveřejněny ve spisu *Sidereus Nuncius*. V záhadné páté kapitole se mluví o vztahu Galileia ke středověké tradici. Domnívám se, že cíl práce takto byl naplněn jen částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce Simony Beranové není příliš zdařilá především kvůli špatně zvolené literatuře: V úvodu píše, že „jako nejlepší literaturu vyhodnotila“ knihy od M. Whitea, J. Smolky a F. Jáchima. Bohužel tyto knihy vyhodnotila špatně. Všechny tři tituly jsou a) popularizační (Smolkova práce je dokonce určena pro střední školy), proto nutně zjednodušující, a proto nevhodné jako východisko pro bakalářskou práci; b) jsou poznamenány velice výrazně pozitivistickým pohledem na dějiny vědy a zejména pro pozitivismus typickým zkresleným chápáním vztahu vědy a náboženství (Beranová se odvolává i na Draperovu práci, která byla původně vydána v roce 1874, a dodnes je ve všech textech o vztahu filosofie a vědy uváděna jako odstrašující příklad historické naivity a propagandistické účelnosti). Zahraniční literatura není používána vůbec, přestože se v naší knihovně nachází řada titulů věnovaných novověké vědě, astronomii, příp. Galileovi přímo (za všechny např. *Cambridge Companion to Galileo*). Překlady Galileových spisů máme v knihovně k dispozici německy, francouzsky a anglicky, italské originály v Galileových *Le opere* jsou dostupné zdarma na internetu.

Pokud Beranová neumí cizí jazyky, mohla sáhnout alespoň po odborné literatuře v češtině: při charakterizování renesance považují za nezbytné používat Hankinsovu *Renesanční filosofii*; pokud jde přímo o Galileia, Röd mu věnuje samostatnou kapitolu ve své *Novověké filosofii* I. Místo toho Beranová pracuje s popularizační literaturou: její výklad procesu je proto bohužel velice tendenční a neodpovídá momentálnímu stavu galileovského bádání; její výklad Galileovy astronomie a fyziky je velice povrchní a někdy vysloveně mylný. Stačí se podívat na s. 34: Beranové charakterizace Aristotelovy kosmologie je prostě nesprávná; na téže straně Beranová píše, že „středověk byl obdobím, kdy vše ovládala církev“ – to prostě není pravda (co např. spory o investituru?). Odvolává se přitom na mou knihu, kde ovšem vysvětluji vztah církevních otců (nikoli středověkého křesťanství) k astronomii. Beranová také uvádí, že se církev stavěla proti rozumu a zkušenostem – to také není pravda: co středověká logika vyučovaná často dominikány? Na další straně se mluví o Koperníkovi a opět velice nepřesně a bez porozumění věci.

Z hlediska formálního uspořádání práce považuji za nešťastnou velikou závislost na zvolené literatuře: část 2, str. 9-13 je víceméně referát z Whitea; část 3 je referát z Whitea, Smolky a Namera; část 4 má pojednávat o Dialogu, ten je ovšem citován je asi třikrát a jinak se opět jedná o referát ze sekundární literatury. Název kapitoly 5 neodpovídá obsahu – polovina této krátké kapitoly se týká Kopernika. Kapitola 7 neobsahuje nic kromě frází a floskulí načerpaných opět ze závěru Whiteovy knihy. Na Whiteově knize je nejcennější překlad tzv. Dopisu Kristině, který mohla Beranová využít pro doložení Galileova vztahu k bibli, ale bohužel tak neučinila.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Stylistická úroveň práce Simony Beranové není špatná; pravopisné chyby se objevují jen výjimečně. Odkazování je místy formálně zmatené: na s. 10 se třikrát odkazuje na Whitea a počtvrté se uvede „Tamtéž“, podobně s. 12.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Jsem pevně přesvědčen, že Simona Beranová by dokázala napsat lepší práci: Píše srozumitelně a se stylistickou sebejistotou, ale bohužel se upnula na naprosto nevhodnou literaturu, která odráží názory platné mezi historiky vědy na počátku 20. století a dnes již dávno překonané. To by Beranová zjistila, kdyby nahlédla do cizojazyčné literatury. Cíl práce tak byl naplněn jen částečně. Navrhuji známku přinejlepším dobře.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Dobře

Datum: 6. května 2014

Podpis:

